

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:
 Egész évre — — — 8 kor. | Negyve évre — — — 2 kor.
 Fél évre — — — 4 „ | Egyes szám ára — — — 16 fill.
 Nyilttér soronként 30 fillér.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Ifj. Szántó Károly.
 Kiadóhivatal: Szászvárosi Könyvnyomda R.-t.
 Megjelenik minden vasárnap.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez,
 a pénzküldemények és hirdetések a kiadóhivatalhoz küldendők.
 Kéziratok nem adatkak vissza.
 Hirdetések árszabály szerint, többszöri hirdetésnél árkedvezmény.

Dr. Farkas Pál

beszéde a hadi-nyereségadóról.

Elnök: Szólásra következik?

Pál Alfréd jegyző: Farkas Pál!

Farkas Pál: T. ház! (Halljuk! Halljuk!)

Méltóztassék megengedni, hogy a parlamenti szokással ellentétben, Földes Béla t. képviselő ur imént elhangzott igen nagyszabásu beszédére én ne reflektáljak, meg fogják ezt tenni az ebben a tekintetben nálam hivatottabbak. Amiket én a hadinyereségadóról szóló törvényjavaslat tekintetében elmondani akarok, azok tulajdonképp konkrét és határozott pontok, amelyeket fel akarok sorolni. Mielőtt azonban e konkrét pontokra rátérek, méltóztassék megengedni, hogy a hadinyereségadó tárgyalásánál e kérdéssel szemben egészen röviden megjelöljem saját álláspontomat, amely bizonyos mértékben talán nem egyezik meg még sok oly t. barátom álláspontjával sem, akikkel különben egészen egy véleményen vagyok.

Én tudniillik a hadinyereségadó fogalmát egészen más szempontokból bírálom el, mint ahogy ez a törvényjavaslatban kifejeztetik; mert ez nem is hadinyereségadó, hanem tulajdonképp a háboru alatti jövedelem adója, tehát nem a hadinyereség fogalmát fedi.

Én a hadinyereséget ab ovo, ab inicio inmorális fogalomnak tartom és a hadinyereség fogalmát tulajdonképpen semmiféle formában elfogadni hajlandó nem vagyok és az a hadinyereségadó, amely érzésemnek legjobban megfelelne, oly adó volna, amely mindazt, ami tényleg hadinyereségképpen szerepel, az első krajcártól az utolsóig elvenne. (Mozgás.) Nem vagyok sem szocialista, sem radikális, távol állok ezektől a fogalmaktól. (Mozgás és zaj a jobbközépen.) Hogy Okolicsányi t. barátommal, akivel egy párton vagyok, nem leszek egy nézetben ebben a kérdésben, ezt majdnem sejtettem.

Ismétlem, nem vagyok sem szocialista, sem radikális, de ismerem a vagyongyarapodások legkülönbözőbb alapjait, elfogadom a tőkét, elfogadom a munkát, elfogadom az öröklött vagyont, elfogadok mindenféle vagyoni bázist, de amint nem bírom elképzelni, hogy egy nagy katasztrófából, földrengésből, vízáradásból, tűzvészéből valakinek anyagi haszna lehet, úgy nem tudom végeredményben elképzelni, hogy valaki a háboru által nagyobb anyagi gyarapodáshoz jusson. Méltóztassék e fogalmat végiggondolni, mindnyájan tisztában vagyunk azzal, hogy ez a háboru a világtörténeti fejlődésnek vaslogikája alapján kezdődött és folytatódik. Mindnyájan tisztában vagyunk azzal, hogy mi jogos ügyért harcolunk, fejlődésünket biztosítjuk, és e háborut győzelmesen fogjuk végigküzdeni; de mindnyájan tisztában vagyunk azzal is, hogy e háboru, mint minden háboru, mérhetetlen szenvedéseket ró a nemzetnek egy igen nagy részére. Mindnyájan tisztában vagyunk azzal, hogy a háborunak következményei, kifolyásai, bizonyos rétegek családjára, jövőjére nézve, katasztró-

fálisan hatnak, (Ugy van!) és én a magam etikai érzése alapján sohasem bírom elfogadni a tételt, hogy egy katasztrófából vagyoni nyereség, egy katasztrófából jövedelem, gazdagság keletkezhessek és mehessen át az utódokra.

Igen jól tudom, hogy e gondolatmenettel szemben történeti és közgazdasági érdekek állanak, igen jól tudom, hogy mondják és mindig mondták, hogy minden nagy világháboru és minden nagy háboru magával hozta az illető kapitalisztikus erők gyarapodását, és hogy a meggazdagodott hadseregszállító egyformán kíséző jelensége volt a francia forradalom legszomorubb éveinek, mint a XIX. század összes nagy háboruinak, mint már a római nagy háboruknak, ahol az új meggazdagodott lovagrendek tulajdonképp hadseregszállítói tevékenységből gazdagodtak meg. Ezt történelmileg elfogadom, kérem, de ép úgy mint a régi háborunak voltak kíséző jelenségei, amelyeket a mai felfogás nem tudna akceptálni, ép úgy, amint a régi háborut kíséző dögvészek, akkor egészen természetesek voltak, de ma az orvosi tudomány preventív intézkedései folytán megszűnnek, ép úgy, a mint a mi erkölcsi felfogásunk nem tudná elképzelni azt, hogy lehetséges, hogy egy hadviselő fél békés városokat felduljon, békés lakosokat rabszolgaként elhajtson, kifosszon, olyanokat, akik nem kombattánsok, ami a hadviselésnek rövid idővel ezelőtt még állandó kíséző jelensége volt, úgy hiszem, hogy megjő az a felfogás, amely szerint a háboru a nemzeti fejlődések összeütköző jelenségei lesznek sokáig, de a háboruból ki fogja venni a lehetőséget, hogy amíg a nemzet nagyrésze mindenét odaadja saját nemzeti fejlődéséért, addig mások vagyont gyűjtsenek azalatt és így az összehalmozott tőkékből maguknak s utódiknak új gazdagságot és vagyont teremtsenek meg. Egészen tisztában vagyok azzal, hogy ez a felfogás nagyrészt ellenkezik az általános felfogással. (Ellentmondás.)

Molnár János: Nem nagyon.

Farkas Pál: Kérem, nagyon örülök, hogy nem állok vele ellentétben, mert hallom, amint mások azt mondják, hogy a háboru céljait csak úgy lehet elérni, hogy a háborut szolgáló közgazdasági tevékenységet csak úgy lehet fejleszteni, de facto úgy lehet a háboru céljaira szükséges közgazdasági eszközöket megkapni, ha az anyagi vállalkozásnak legtágabb tért és lehetőséget engedünk. Ez lehet, hogy úgy van, sőt valószínűleg így van, de méltóztassék ennek a gondolatmenetnek a lényegét elképzelni, amely szerint a nemzet egy nagy része és nem a rosszabb része, aránylag ellenszolgáltatások nélkül, mert hiszen sem a legénységi, sem a tisztai fizetés nem vehető ellenszolgáltatásnak, köteles a maga ekszisztenciáját, köteles a maga életét, egészségét, gazdasági, technikai, közjogi tudását a háboru céljaira felhasználni, a nemzet másik és talán nem legjobb részével szemben pedig a gazdasági liberalizmus tételeit akarjuk felállítani. Azt mondani, hogy ők csak

akkor fognak a háboru érdekében kifejteti tevékenységet, ha ezen tevékenység érdekében a vagyonszerzés legtágabb lehetősége megvan, ez a gondolatmenet valóságos abszurdum. (Igaz! Ugy van!)

Én elhiszem, hogy ez a gondolatmenet így van a praksisban, hogy ezen változtatni nem lehet, hogy a felelős kormányok, amelyek kötelesek a háboruról gondoskodni, ezen nem tehetik túl magukat, de méltóztassanak akkor megengedni nekünk, kik ezt a dolgot más szempontból nézzük, hogy ezzel szemben nézetünket ebben a formában ki is fejezzük. (Élénk helyeslés.)

Ez az, amit a hadinyereségről mondani akartam. Sajnálom, hogy az indokolásban ki van fejtve és a praksisban keresztül van víve, hogy egy adótörvénynek nem lehet büntető jellege és az illegitim hasznok elleni büntető rendelkezések a törvényből hiányoznak. Én elhiszem, hogy az az általános jogi tétel, hogy egy adótörvénynek büntető jellege nem lehet, megáll normális viszonyok közt, hogy abban az esetben, amelyben most vagyunk, egy adótörvénynek nem büntető, hanem a közgazdasági egyensúlyt kiegyenlítő jellegét kell adni, de jó volna ez, ha nem ebben a törvényben, úgy egy másikban.

Én nem akarok most újra beszélni az illegitim hasznokról, azonban én hiszem azt, hogy senki, pártkülönbség nélkül és társadalmi különbség nélkül és osztálykülönbség nélkül és felekezeti különbség nélkül ebben az országban nem hiszi azt, hogy az illegitim vagyoni haszon, mely ez alatt a háboru alatt megszerződött, olyan vagyon, mely az illetőnél joggal maradhat. (Helyeslés.)

Ebben a törvényben találtam volna a legjobbnak erre nézve is gondoskodni. Ha ez a gondoskodás nem történt, szeretnék legalább a büntető szankció tekintetében egy szigorubb mérvet. (Helyeslés.) Én helyeslem azt, hogy kisebb vagyoneletkolásoknál, amelyek történhetnek félreértésből, történhetnek úgy, hogy az illető maga sem tudja, hogy tulajdonképpen nem vallja be azt, ami hadijövedelem, mert a hadinyereség és jövedelem egy kalap alá van véve s így az, akinek pár ezer koronával több jövedelme volt, talán tudni sem fogja, hogy ő tulajdonképpen hadinyereségadó alá esik és ebben az értelemben köteles valomást tenni, hogy ezeknél pénzbüntetés alkalmaztassék; de nagyon szeretném, hogy a nagyobb vagyoneletkolásoknál, ahol nem lehet jóhiszemű félreértésről beszélni...

Egy hang (balfelől): A bankoknál!

Farkas Pál: ... nagyobb szankció, szabadságvesztési szankció legyen. (Helyeslés.)

Méltóztassék itt diszktinciót tenni. Mi nagyon jól tudjuk minden párton, hogy adókérdésekben a magyar természet felette liberális és a finánc becsapása egyike azoknak a tételeknek, amelyekre az országban egészen pártközi alapot lehet találni, mert e téren, azt hiszem, mindenki egyetért. (Derűtség.) Ez talán helyes is, amíg normális viszonyok van-

nak s míg az erar-ral szemben való régi nemzeti szimpátia nyilatkozik meg.

Azonban tisztában kell lenni azzal is, hogy ezen törvény alapján a be nem vallás nem az adó be nem vallás, ami történik akkor, hogyha valami dohányban vagy szeszben vagy egyéb dolgokban a fináncsal szemben nagyobb szabadságot enged meg magának. (Derültség.) Az, aki ennek a törvénynek alapján nem vallja be azt, amit tényleg, mint hadinyereséget keresett, az már tisztában van azzal, hogy ő eltitkol egy illegitim hasznot, (Igaz! Ugy van!) hogy ő azt megvonja a nemzetnek azon nagy problémáitól, melyek számára a pénz mindenáron kell, amely pénzt ő megszerezte akkor, amikor a nemzet nagy része nehéz, véres és önfeláldozó munkában harcolt. Ennek a büntetése nem lehet néhány ezer korona, melyet ő szívesen áldoz fel, (Igaz! Ugy van!) hanem, aki ez ellen vét, akiben nincs az erkölcsi érzésnek ez a minimuma, az kerüljön a fogházba, a börtönbe, ha kell, a fegyházba. (Általános élénk helyeslés.)

Én remélem, hogy ez irányban konkrét javaslat fog tétetni; ha mások nem fogják megtenni, a részletes tárgyalásnál talán meg fogom tenni én, de remélem, fognak akadni, akik ezt az indítványt meg fogják tenni.

Ezzel én a hadinyereségadóra vonatkozó általános nézőpontjaimat, mert nem akarok a részletekbe menni, ki is fejtettem és áttérek a kérdésnek azon komplexumára, amelyet én ennek a törvénynek az alapján és azzal kapcsolatban feltétlenül megoldandónak tartok az általános méltányosság, az általános igazság, a nemzet fejlődésének, majdnem azt mondanám, becsületének érdekében. (Halljuk! Halljuk!)

Amint előbb is mondtam, a törvény, amikor hadinyereséget mond, akkor általánosságban úgy a háboru alatti jövedelmet, mint a pozitív háborus nyereséget egy gyűjtő-fogalom alá veszi. Én tovább megyek; én ismerem hadinyereséget, amely talán első pillanatra jogilag nehezen definiálható, amelyet első pillanatra talán nehéz azonnal összegben kifejezni és amely mégis hadinyereség, ép úgy mint azé, aki néhány ezer korona plusz-jövedelmet mutat ki az utolsó években. Mindenki, ki akár azon tény folytán, hogy a hadiszolgáltatásra alkalmatlan, a háboruban mint kriegsdienstuntauglich nem vesz részt, (Helyeslés.) mindenki, ki a háboruban mint nélkülözhetetlen fel van mentve, (Élénk helyeslés.) az ellenszolgáltatás gyanánt fizessen a maga jövedelme, a maga vagyona, a maga teljesítési lehetősége szerint. (Általános élénk helyeslés.)

Én ezt a kérdést a ház engedélyével kissé részletesebben fogom kifejteni. (Halljuk! Halljuk!) Ennél a kérdésnél vannak igen különböző szempontok, amelyeket jó lesz megbeszelnünk és disztingválunk.

Mindenekelőtt át akarok térni a hadmentességi adóra, amely magában véve igen egyszerű dolog. A hadmentességi adó régi, egészen elavult szempontok szerint készült. Egészen természetes, hogy az a néhány korona, melyet a hadmentes adó címén fizetett béke idejében, mikor senki a világon háborura nem gondolt, az nem lehet ellenszolgáltatás azért, ha valaki ma a háboruban katonai szolgálatot nem teljesít. (Helyeslés.) Tulajdonképpen a kriegsdienstuntauglich fogalmát sem bírom egészen megkonstruálni, mert a fiatal korban levő ember, aki különben a maga kenyérkeresete után tud járni, aki tud a maga irodájában munkát végezni, aki tudja a maga birtokát kezelni, aki tud a maga bankjában szolgálni, (Helyeslés.) aki tud kávéházba, a kor-

zóra járni, (Élénk helyeslés.) miért nem tudna, ha szervi szív baja, vagy az annyira szokásos visszértágulása van is, valahol helyi alkalmazásban lenni, azt nem tudom megérteni. (Igaz! Ugy van!)

Természetesen helyi alkalmazás alatt nem értem azt, hogy azt itt Budapesten csinálja. Igen sok ilyen Kriegsdienstuntauglich tiszt van, aki tényleg az és akinek Montenegrónak a legközelebbi vasútállomástól 60 kilométernyire fekvő helyein kell szolgálatot teljesítenie és akire nézve nagy könnyebbség volna, ha megfelelő felcserélésben részesülne és ezek az urak, akik évek óta Budapesten vagy más nagy városban voltak és frontszolgáltatásra egy kissé alkalmatlanok, de irodai szolgáltatásra kitűnően alkalmasak, Plevjébe és Kolasinba mennének és a Plevjében vagy Kolasinban egy év óta várakozókat Budapestre vagy Nagyváradra hoznák. (Helyeslés.) De ezt — mondom — a hadvezetőség kérdése, amibe én itt nem akarok belemenni.

Egy dolog bizonyos. Aki katonai szolgálatra alkalmatlan, az fizessen a háboru tartama alatt vagyonának és jövedelmének megfelelő hadmentességi díjat. (Általános élénk helyeslés.) Természetesen később is, de később ez a díj nem lehet olyan magas, mint a háboru alatt; később ennek természetesen az eddiginél aránylag sokkal magasabb, (Ugy van!) de nem olyan magas skálát kell elérnie, mint a háboru alatt. Itt megint nem lehetne egységes szabályok szerint eljárni, — ez nem a mi feladatunk, a végrehajtás és keresztülvitel a pénzügyminister urnak és az ő közegeinek a dolga — de nagy különbséget kell tenni a között, ha valaki tulajdonképpen egy egészen lényegtelen baj miatt van kvázi felmentve és a között, aki pl. super-arbitrálni lett mint-sebesült vagy akinek olyan súlyos baja van, hogy ágyhoz van kötve és betegen fekszik, vagy aki nyomorék.

Egy hang (jobbfelel): Vagy a bankfiuk!

Farkas Pál: A bankok nem az én specialitásom. (Derültség.) Vannak itt kiváló szakértők, de amennyire objektíve lehet, azokra is rá fogok térni. (Helyeslés.)

T. barátomnak felvilágosításul megjegyzem, hogy én igen helytelennek tartom azt, ha ebben a vitában akár az egyiket, akár a másikat ütni akarjuk. Ütni nem szabad senkit. Teljesen objektíve és teljesen elfogulatlanul kell szembenéznünk a legkülönbözőbb terhelési ágakkal. (Helyeslés jobbfelel.) A nagybirtoknak ép úgy megvannak a maga köteleltességei és itt ép úgy megvannak ezek a szempontok, amelyeket mindjárt ki fogok majd fejteni, mint a nagybankoknál. Én nem látok különbséget közöttük. Ép oly kevés különbséget látok a között a nagybirtoknak tulajdonosa között, aki odahaza ül felmentve vagy a Vörös Keresztnél van és a között a fiatalember között, aki az Automobilcorpsnál van vagy pedig a bankban ül. Ebben az országban — és ezt talán jó lesz ennél a pontnál megjegyezni, hogy ezzel a kérdéssel egyszermindenkorra végezzek — én kétszendei tapasztalás után merem állítani, hogy minden társadalmi rétegben, lett légyen az nagybirtok vagy nagybank, kisbirtok vagy középosztály, a lakosság nagy része becsületesen és jól elvégezte és elvégzi köteleltességét. (Igaz! Ugy van! jobbfelel.) Hála Istennek. Vannak minden társadalmi osztályban, minden körben és minden felekezeten olyanok, akik többé vagy kevésbé ki akartak és ki akarnak bujni. Én leszek az első, aki, bárholon jön egy ilyen irányú akció, amely azonban egyformán objektíve és igazságosan nézi a dolgot, a legvégső konzekvenciákat is levonom. (Helyes-

lés.) De ne legyünk egyoldalulag és ne akarjunk egyes osztályokat és egyes rétegeket kipécézni akkor, mikor ugyanannyi kipécézni való van a másik oldalon is. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Ezek után méltóztassék megengedni, hogy tovább folytassam és áttérjek a felmentések kérdésére, amely azt hiszem, hogy itt a lényeges és döntő szempont. (Halljuk! Halljuk!)

Én nem akarok — bár nagyon sok hangulat szól mellette — hangulatcsinálásban dolgozni akkor, mikor felmentésekről van szó. Én koncedálok azt, hogy nagyon sok üzem, épúgy az állam, mint a város, úgy a magán-, mint a közvállalatok üzemük fentartása céljából feltétlenül megkövetelik, hogy ott bizonyos munkaerő álljon rendelkezésükre, amely nélkül ez az üzem nem végezhető el. Nem tartanám tehát objektívnek és igazságosnak, hogy a felmentés ellen itt hangulatot csináljunk. Tovább megyek. Én még azt sem akarom kidomborítani, ami pedig nagyon kézen fekszik. Én nem akarom megrajzolni annak a négy gyermekes népfölkelő főhadnagynak a pszichológiáját, aki jön valahonnan — amint az előbb mondtam — Montenegró széléről vagy Albániából és itt Budapesten a fiatal felmentetteknek olyan komplexumát látja, amely őt végtelenül sérti és bántja. (Ugy van! Ugy van!)

Nem akarok arról beszélni, hogy vajjon mit érez ez a köteleltességét mindvégig hiven teljesített négy gyermekes ember, aki látja a békének ismert sportbajnokait, vörösre lesült arccal, előre görnyedt testtartással, raket-, golf- és hockey-botokkal a kezükben a margitszigeti harctérről a villamoson visszaérkezni az Etappenstationra. (Élénk derültség.) Nam akarok arról beszélni, hogy mit érez az a zászlós, aki két hélig van künn a maga patrouille-jával, minden pillanatban a halál és a végleges megsemmisülés előtt és aki tudja, hogy azon a tudaton kívül, hogy köteleltességét megtette, a legtöbb, amit halála után kaphat, az az egy sor, hogy ez is hősi halált halt, amikor az ember olvassa a lapok mindennapos bulletinjeit, amely a football-harcokról szól és amelyben a BTC, az AFC, az FTC, az LTC és nem tudom micsoda kezdőbetűs football-csoportok tiltakoznak az ellen, hogy az ellenfelek nem annyira a lapdát, mint a játékosokat rugták. (Élénk derültség.) Akinek ma arra kedve van, hogy ő játékosokat rugjon, az menjen oda, ahol az vére megy. (Helyeslés.) Előtte van a mai Esti Ujság, méltóztassék megnézni, a sportrovatban egy óriási cikket ír arról, hogy a BAK beadványt intézett az MLSZ-hez, amelyben azt írja (olvassa): „Azt hittük, hogy a BAK a mérkőzésen látottak alapján rendet fog teremteni a játékosok között és reá fog majd akadni a bünbakokra. Nem így történt. A BAK a játékbíróban keresi a hibát, aki hallatlanul vakmerő és botrányt provokáló volt, mert mindannyiszor közbelépett, valahányszor észrevette, hogy a BAK-játékosok tulsokat rugják lapda helyett az ellenfelet“. (Derültség.)

Ha én a játékbíró helyén vagyok, akkor ezeknek a lapda helyett az ellenfelet rugó uraknak azt mondom, hogy menjenek a legközelebbi sorozó-bizottság elé, ott kaphatnak módot és lehetőséget, hogy annyit rugjanak, még pedig a nemzet érdekében, amennyi nekik tetszik. (Derültség.)

Én azonban — mondom — tartózkodni kívánok attól, hogy ezeket az igen hálás témákat a végeletekig fejtssem ki. De ajánlom az igen t. ház figyelmébe, olvassák el Az Ujságnak éppen mai egyik hosszú napihírét. „Több szerénységet, fiatalurak!“ címen, amelynek

utolsó sorai annyira jellemzők, hogy kötelességemnek tartom azokat felolvasni. Ezek így hangzanak (olvassa): „Valamivel több önmérséklést. Tetszik tudni, a világháboru legkomolyabb napjait éljük éppen mostanában. Rettenetes harcok dülnek mindenfelé. Patakokban ömlik a vér. Remeg a világ százezer ágyu dübörgésétől. S önök egész nap ott lebzselnek a korzón. Vasalt nadrágban, fehérbetétes lakktopánkában, (Ugy van! Ugy van!) a legujabb divat bábjai, vékony pálcikákat forgatnak az ujjai között, fikszirozzák a nőket, kalandokat vadásznak és apró szórakozás gyanánt még rémhíreket is költögetnek.“

Ez nem az én megállapításom. Ez egy elfogulatlan, nem radikális, nem szocialista és nem antikapitalisztikus vagy antiagrárius, vagy bármilyen vezető társadalmi osztályellenes nagy és előkelő napilapnak megfigyelése.

Amikor mindezt előrebocsátottam, ugye megméltóztatnak érteni, hogy itt lehetne érzelmi momentumokkal dolgozni, mikor a felmentettek megadóztatásáról van szó. Én ezt nem teszem, én egyszerűen leszögezem azt a tényt, hogy aki vagy azért, mert vállalata van, vagy saját magángazdasága van, vagy egyéb szempontok tényleg vagy állítólag nélkülözhetetlenné tették, aki ennek a nélkülözhetetlenségnek előnyeit élvezzi, ezzel szemben tartozik fizetni, amint hogy most tartozik mindenki fizetni. (Helyeslés balfelől.)

És itt méltóztatnának megengedni, hogy két disztinkciót tegyek. Mert nagy különbség van azok között a felmentettek között, akiket akár az állam, akár a város, akár egy magánvállalat, akár egy nagybirtok, akár egy vidéki, akár egy fővárosi gazdaság felment és azok között, akik saját gazdasági tevékenységük folytatása céljából kapták ezt a felmentést. Nem tartanám igazságosnak, hogy az a tisztviselő, aki néhány száz, maximum néhány ezer korona fizetést kap, vagy az a mezőgazdasági cseléd, akinek egész évi jövedelme pár száz korona, vagy a kishivatalnok, aki 2400—3000 korona évi fizetést kap, magas adóval terheltessék. Én egyáltalában átháromtomban ebben az esetben a felmentett adóját a felmentőre.

Aki felmentetett valakit, legyen az az állam, a község, gazdaság, bank, az fizessen érte abban az arányban, amely arányban neki szolgálatai értékkel bírnak, vagyis a hivatalszolgáért fizessenek néhány koronát, ha ellenben felmentetik a vállalatok vezetőit, a százezer koronás tantiémekkel rendelkezőket, akkor fizessenek egy olyan nagy összeget, amilyent ezeknek nagyfotosságú közreműködése megér (Élénk helyeslés balfelől.)

Rakovszky István: Magszavazzuk hamar!

Teleszky János pénzügyminiszter: Tessék kidolgozni! (Felkiáltások balfelől: Kidolgozza Farkas Pál!)

Farkas Pál: Én megfogom kérni a pénzügyminiszter urat, aki a technikai szempontokban nagyobb jártassággal bír és aki bizonyára meg fogja találni azokat a momentumokat is, amelyekre én talán nem fordítottam figyelmet, hogy dolgozza ki és ő bizonyára engedni fog kérésemnek.

Tehát disztíngváltam azok között, akiket felmentenek és azok között, akiket felmentettek mások. Itt még egy disztíngciót kell megtennem és ezt nem szívesen teszem meg, mert ezzel ismét örömet fogok szerezni a t. néppártnak, amelynek pedig nem szívesen szerezek örömet. Mégis megteszem. Disztíngváltunk azok közt, akik felmentetik hivatalnokait és a között, aki felmenteti a maga fiát vagy egyéb rokonát, aki annál a vállalatnál van,

legyen az akár nagybirtok, akár másféle nagy üzem.

Vázsonyi Vilmos: Benn van a javaslatban a családi részvénytársaság!

Farkas Pál: Van egy óriási vállalat. A vállalat keres milliókat a háboru alatt.

Rakovszky István: Ismerjük! (Igaz! Ugy van! balfelől.)

Farkas Pál: Nem egy van, sok van. Az egyik egy százezer holdas latifundium, a másik egy nagy gyár. Ne méltóztatnának egyes dologra gondolni. Az egyik fia fel van mentve, a gyárban van, a másik a Vöröskeresztnél van. Ez nem oly nagy különbség. Maradjunk az üzemnél. Ez az üzem milliókat keres. Ott van mint felmentett a tulajdonos fia, veje, vejének sógora stb.

Rakovszky István: Közbotrány! Beszélj mindentűt! (Igaz! Ugy van! balfelől.)

Farkas Pál: Azt hiszem, tartozunk az ügy komolyságának azzal, hogy neveket sem nem említünk, sem nevekre nem gondolunk. Nem nevekről van szó, hanem az igazságról. Nekem, ha valahol igazságtalanságot látok, tökéletesen mindegy, hogy közel van-e hozzám, vagy távol. Itt oly nagy szempontok állnak előtérben, hogy ezekkel kell foglalkozni. Tehát ezeknél az eseteknél, ahol az illető fiatalember, mint hivatalnok, egy pár száz vagy ezer koronát kap, ne az ő, hanem az apja jövedelme, illetve vagyona legyen a felmentés megadóztatásának mértéke. (Helyeslés balfelől.) Azt tartom, hogy aki életbiztosítási kötvényt vásárolt, az fizesse meg a biztosítási összeget. (Helyeslés balfelől. Vázsonyi Vilmos közbeszól.) Nem értettem ezt a bizonyára elmés közbeszólást.

Vázsonyi Vilmos: Azt mondtam, hogy ez a biblia megfordítása, amely a fiuk bűneit az apákban bünteti.

Farkas Pál: Ha Vázsonyi t. képviselőtársam az utolsó 30 év budapesti társadalmi életét figyelemmel kísérte, akkor láthatta, hogy a fiuk bűneiért már régóta az apák bűnhődnek.

Méltóztatnék megengedni, hogy visszatérjek kiindulási pontomhoz. Tehát disztíngváltunk azok felmentése között, akiket mások mentettek fel és azok felmentése között, akik saját gazdasági üzemükben mentettek fel. Ez utóbbi felmentés egészen világos; aki akár mint nagybirtokos, akár mint gyáros, akár mint kereskedő felmentést élvez, az egy megfelelő magas adót fizessen azokért az előnyökért, amelyeket élvez és azokért a hátrányokért, amelyeket elkerül! (Helyeslés.)

Mai felszólalásomban ezt a két pontot akartam precízírozni. Konkrét indítványt nem teszek. Kérem a pénzügyminiszter urat, hogy ezeket a szempontokat vegye figyelembe és miután látja, hogy a háznak minden oldala teljesen egyforma helyesléssel fogadja ezt, hogy itt ezen a téren nincsenek pártkülönbségek, talán tud egy olyan javaslatot hozni, amely az egész háznak pártkülönbség nélkül őszinte megelégedésére fog szolgálni.

Végzem szavaimat ott, ahol kezdtem. Mi egy igen nagy, minden frázist feleslegessé tevő korszakban élünk. A középkor sötét századaiból vannak nekünk krónikáink, amelyek nagy nemzeti katasztrófák idejét hozzák élénk. Rogerius nagyváradi kanonok Carmen Miserabile-jében olvassuk, hogy a tatárjárás legnagyobb szörnyűségei között is voltak hasonló esetek. Voltak rablólovagok, akik az ő váraikban az odamenekülőket kifosztották, vagy a legjobb esetben a falat kenyert és a pohár vizet, amelyet adtak a menekülőnek, drágán megfizették vele. De a krónika elmondja a kiengesztelést is. Mikor véget értek mindezek a szörnyű állapotok, megszólaltak

a harsonák és a rablóvárak kapujában megjelent az ország lovagja, aki párviadalra hívta a rablólovagokat. És a krónikás hozzáteszi a megoldást: ezek a rablólovagok mind elestek. Ma az ország lovagjának szerepét a parlament tölti be. A magyar parlament felé fordítja mindenki szemét és pártellentétektől ment igazságot kér.

Méltóztatnék elhinni, akik tárgyalásainkat olvassák, nem a régi pártszenvédelmek felidézését, nem a régi ellentétek kiélesítését várják, hanem követelik, joguk van követelni, hogy teljes egyetértéssel dolgozzunk azon igazságokon, amelyek meghozzák a kiegyenlítést mindenkivel szemben, aki nem tett eleget, aki nem teljesítette az ő kötelességét teljes mértékben.

Minthogy a javaslat ezen az uton egy lépés, amely előre visz, s miután remélem, hogy nem lesz az egyetlen lépés, elfogadom a törvényjavaslatot. (Élénk éljenzés és taps. A szónokot számosan üdvözlük.)

A jegyzői kar mozgalmá.

A fővárosi lapokból tudjuk, hogy az ország községi és körjegyzői a többi köztisztviselő után szintén mozgalmat indítottak fizetésük és illetményeik felemelésért. A jegyzők az állam közigazgatásában minden tekintetben fontos szerepet töltenek be és ez különösen a most folyó háboruban nyert fényes beigazolást. Ennek dacára helyzetük nem irigylésre méltó. A jegyzők háborus tevékenységét gróf Tiszta István miniszterelnök és Sándor János belügyminiszter elismerte, de ezen elismerés nem hozta meg nekik mindazt, amit megérdemelnek. Hogy ez így van igazolja Szilágyvármegye jegyzői egyletének ebben a tárgyban indokolt és méltánylandó kérelme, melyet az alispánhoz nyújtott be s amely így szól:

Nagyságos Alispán Úr!

A világháboru szülte inségek között a köztisztviselői testületben az első helyen állanak a községi- és körjegyzők, mert míg a többieknél a kiáltó nyomort némileg enyhíti a családi pótlék folyósítása, a napi- és fuvardíjak és fuvarátalányok emelése, a közszolgálat mostoha gyermekeiről, a községi- és körjegyzőkről megfélekedzik minden fórum, aki a felsegélésre hivatva volna.

Mindezen elvitathatatlan tények azonban nem ásták alá a jegyzői kar szigorú kötelességtudását és munkakedvét. Szemeink előtt egyedül a „haza“ legfőbb érdekeinek önzetlen szolgálata lebegett s lebeg ma is, amidőn pedig már eljutottunk a legsötétebb nyomor végső állomásához. Vagyunk annyira hazafiak, hogy súlyos sérelmeinket eltesszük a csendesebb és jobb időkre.

Türelmesen várunk addig, míg előttünk mindenki kielégíti igényét s hogy a fenmaradó morzsákból jusson nekünk is valami, de legalább is annyi, hogy a további nehéz küzdelmekhez megtarthassuk a szükséges erónket és munkakedvünket.

Szerény, de mindenek felett méltányos és indokolt igényeinket az adott körülmények között itt, e helyen is terjedelmesen és igen alaposan meg tudnók indokolni; de a köztudatban élő tényeknek ismétlésszerű felsorolását mellőzzük, mert hiszen az erre szükséges időt is jobb és nemesebb munkákra fordíthatjuk akkor, amidőn a „haza“ s benne szegény népünk ezer sebtől vérzik s annyi fájdalom között vonaglik.

Mély tisztelettel fordulunk tehát Nagyságodhoz, hogy Szilágyvármegye törvényhatósági bizottságához a következő kérelmeinket tárgyalás és határozathozatal céljából előterjesz-

teni méltóztassék, ahol is esedezünk, hogy a háboru tartamára — tehát visszamenőleg is — az alábbi pontozatokba foglalt kérelmeinket teljesíteni kegyeskedjék:

1. Kérelmezzük fuvarátalányainknak a hasonló általányt élvező tisztviselők (főszolgabírák) már megjavított általányai mértékében való fel-emelését;

2. kérelmezzük napidijainknak a többi köz-tisztviselők napidijaihoz mért felemelést;

3. kérelmezzük fűfési, világítási és irodai általányaink legalább 100%-kal leendő fel-emelését és végét

4. kérjük, hogy a magánmunkálati díjak legalább is 50%-kal az egész vonalon fel-emeltessenek.

A jegyzői kar a létért való országos nehéz küzdelemben mindig az első sorokban harcol, igényei kielégítése tekintetében pedig mindig a leghátulsó sorokban áll. Ezt nem dicsekvésként és panaszként említjük meg, csak mint história tényt szögezzük le itt is, mert meg vagyunk győződve arról, hogy jövőnket illetőleg ez a mi győzhetetlen hatalmas fegyverünk.

A midőn tehát igazságos és mindenek felett méltányos ügyünket a Tekintetes Törvényhatósági Bizottság jóindulatu pártfogásába ajánljuk, maradtunk:

Tasnádszántón az 1916. évi június 29-én.

Nagyságodnak alázatos szolgálai:

Szilágyvármegye községi- és körjegyzői egyesülete nevében és képviselőitében:

Kruppa Antal s. k., Vinczler Ferenc s. k.,
főjegyző. elnök.

Üdülők figyelmébe!

Aki az európai háboru miatt tönkretett idegeit erősíteni akarja, siessen haladéktalanul Sebeshelyre!

Itt a déli Kárpátok tövén, pormentes havasi levegővel bíró mérsékelt éghajlat alatt, hol a nyári napsugarak az egész természetet fölelevenítik, egy *havasi természetes, édes vizű fürdőmedencét állítottam fel.*

Tehát a víz, a levegő és a napsugarak képezik itten azon egészséghelyreállító erőket, melyeket az Isten a természetben rejtett el.

Minden természetszerűen megy nálunk, mindenféle erőszakos vagy műszeres elbánás mellőzésével és üdítő csendességben, az emberi erőművek fárasztó lármajától távol, természetes egyszerűségben a további napi foglalkozások folytatásához szükséges erők visszacserezetnek.

Megjegyzem, hogy éppen mert mindenben a természet után akarok eljárni, semminemű elpuhító, szükségtelen kényelmet nem fogok bevezetni, s így kérem azokat, akik ugynevezett modern berendezéseket keresnek, hogy ne fáradjanak hiába hozzánk, hanem nagynevű fürdőkbe és szanatóriumokba menjenek, ide pedig azok jöjjenek, kiknek a józan ész diktálja, hogy a természet adományaival luxust ne üzzenek.

A papok, tanítók, orvosok és a szászvárosi járási tisztviselők kedvezményben részesülnek.

A fürdő nyitva van július 1-étől.

Elvünk nem hasznót keresni, hanem hasznossá válni!

Ó-Sebeshely, posta és állomás Szászváros. Bővebb tájékoztatással szolgál:

Bologa Athanász,
1 3-6 gör. kath. lelkész, szentszéki ülnök.

— **Uj sorozás.** A honvédelmi miniszter fölhívta a törvényhatóságokat, hogy a 39—50 éves népfölkelésre kötelezettek újabb sorozását augusztus 29-től szeptember 21-ig vigyék keresztül.

NAPI HIREK.

Furcsa.

Furcsa, ha látok sápadt arcokat
Furcsa, hogyha szerelmeket hallok,
Furcsa, ha látok kisleányokat
Nagyleány fejjel, beszédes arccal.
Furcsa az, ha csengő kacajt hallok.

Furcsa, amikor sírnak az álmok
S az álom a valót kacagja,
Furcsa, hogyha üde réten járok
Sok színes virágot tép a kezem
És megszólal a temető harangja.

Miért?

Mit akarok, mit sirok bolondul,
Mit átkozodom, miért szaladok
Mikor a szürke, foszlado bibárbul
A sápadt, szomoru hold felragyog?
Örjögő léptek, döng a föld magánya
És az álmom csókot hint reája.

Miért járok reszketve, bitangul,
Miért félek, miért pirulok
Mikor milliárdnyi csillag az azur
Égen estére kelve felragyog?
Lágy esti szellő... elhalt akkordok
Örjítik lelkem s rá se gondolok.

Máthé Albert.

— **A vas ezredes.** (A sajtóhadiszállás engedélyével a „Neue Freie Presse“ 1916. július 12. számából.) A hadsereg köréből írják nekünk: Zivanovics János ezredes-dandárparancsnok nem a csatamezőn halt meg, fájdalom betegsége következtében, mely azonban a csatamezőn fajult el haláltokozóvá. A hadjárat kezdetétől fogva az ingadozó egészséggel és könnyű sebesüléssel kitartó, a hadsereg körében mindig „vas ezredes“ néven ismert, most már néhai Zivanovics dandárparancsnok, anélkül, hogy egyetlenegy napon tágitott volna, az ellenség előtt állott, amíg súlyos fájdalom le nem gyötörte s arra nem kényszerítette, hogy kórházba huzódjék meg, amelyet fájdalom, többé el sem hagyhatott. Kérlelhetetlenül kemény és szigorú volt önönmagával szemben, vérejtésében a legtüzesebb vérű ifjuval is versenyző, példaadó a kötelességteljesítésben, ernyedetlen a munkában, a rábizott csapatnak testi-lelki gondozásában. Puritán ember volt egész életmódjában, egyszerű és szerény megjelenésében, megnyerő modoru magánérintkezésében, kiválóan szigorú a szolgálatban. Ha netán mindenkinek kedvére nem tehetett, hát csak azoknak a férfiaknak a végzete érte, akiket a sors, váltakozó viszonyok között, sok elűtö egyéniségű ember élére állított. Nem adta meg a sors, hogy fáradsága gyümölcsét élvezze, nem, hogy még egyszer kitarja mellét az ellenségnek, nem, hogy megérje a végét ennek a példátlan népviaszkodásnak, korán, igen korán kellett tetteiben gazdag életét befejeznie. Zivanovics ezredes-dandárparancsnok! Pihenj csöndesen! A jól elvégzett kötelesség sziklaerős tudata lakozott mindig a te lelkedben, amelytől senki, de senki sem foszthatott meg és meg nem foszthat. Tevékenységed, amelynek hajtóereje mindig önzetlenség és lángoló hazaszeretet volt, egykori ezred történetében gránit betűkkel leszen megörökítve.

— **Előléptetés a 64-ik gy.-ezredben.** A király dr. Nagymáté Gyula főorvost ezredorvossá léptette elő.

— **Kitüntetések a 64-ik gy.-ezredben.** A király az ellenség előtt tanusított bátor magatartásért a hősi halált halt Herczeg Samu főhadnagyot a III. o. katonai érdem-

keresztel, Petrisor Traján tábori lelkészt a II. o. lelkészi érdemkeresztel, továbbá Brassován Frigyes számvevő altisztet a koronás ezüst érdemkeresztel és Krisán Mihály őrmestert a II. o. vitézségi éremmel tüntette ki. Ezenkívül az ezredben 182-en kaptak bronz vitézségi érmet.

— **Kitüntetések a 71-ik gy.-ezredben.** A király az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásért Stefanac György és Laufer Richárd főhadnagyot a III. o. katonai érdemkeresztel, Klacski Géza tábori lelkészt a II. o. lelkészi érdemkeresztel, továbbá Opitz Hubert számvevő altisztet a koronás ezüst érdemkeresztel, Lusnyák Anton és Danicsek Cyrill közlegényeket a II. o. vitézségi éremmel s végül Marcina István tizedest a bronz vitézségi éremmel tüntette ki.

— **Esküvő.** Baár Sándor tartalékos zászlós, harói birtokos f. hó 2-án vezette oltárhoz Brassóban Kocsis Annuskát, Kocsis András fűrészgáros és erdőbirtokos bájós leányát.

— **Eljegyzés.** Mihályi Károly dévai vasúti tisztviselő f. hó 2-án tartotta eljegyzését Kroll Gizi urleánnyal.

— **Hősi halál.** Egy bohémlelkű, de tehetséges szászvárosi ifju hősi haláláról vettük a szomoru hirt: Pop Koriolán, a 64. gy.-ezred tart. zászlósa f. hó 2-án éjjel, az oroszok ellen vívott véres harcokban ellenséges golyó által találva meghalt. A hazáért, a királyért ontotta vérével városunk szülőtte, akinek életpályája változatosságokban oly bő vala. Bohém lelkének humora még válságos órákban sem hagyta el. Halálát századparancsnoka, Höger Béla hadnagy a következő tartalmu tábori-lapon tudatta szerkesztőségünkkel: Már a 6-ik nap tartó, 64-esek dicsőséges ütközetéből közlöm, hogy derék, hős bajtársunk Pop Koriolán, cs. és kir. tart. zászlós f. hó 2-ikáról 3-ikára virradó éjjel, kötelességének teljesítése közben századom kötelékében hősi halált halt. Kivánsága volt, hogy önt erről értesítem. A borzalmas harc még mindig tart s a derék 64-ik szászvárosi háziezred az oroszok minden rohamát véres fejjel verte vissza. Üdvözli: Höger hadnagy, 23-ik század parancsnoka.

— **Pályadíjat nyert zenetanár.** Alföldy Béla Kún-kollegiumi zenetanár a debreceni egyetem szokásos évi országos férfikar zenemű pályázatán résztvett s férfinégyes karra irt művével (eredeti népdalaival) a II-ik díjat — 300 K-t — nyerte el. A pályázat határideje május 31-ike volt. Beérkezett 12 pályamű. Az első díjat Lányi Ernő, a szabadkai városi zenede igazgatója, kinek több mint 40 pályanyertes műve van már, nyerte el. A II-ik díjat Alföldy tanár, a III-ikat pedig Varga József nagykörsi tanítóképzői ny. zenetanár. Alföldy zenetanár pályadíjat nyert műve 2 dalának szövegét Bajor Mihály mezőturi ref. lelkész, a 3-ikét maga a szerző irta. Gratulálunk a derék tanárnak ezen újabbi sikeréhez, mellyel nemcsak magának, hanem a helybeli Kún-kollegiumnak is emelte jó hírnevét.

— **Betörés Kudzsiron.** Kelemetlen meglepetésben részesült vasárnap reggel Waczlavék kudzsiri fodrász, ugyanis reggel, amidőn az üzletbe ment, a belső üveges ajtót betörve találta. Az ajtón valaki éjjel behatolva, az üzletbe lévő hajnyíró-gépeket, borotvákat, keféket, fésűket, szappant stb. elcipelhető árut mind elvitte. A kár 200—250 K. A betörőnek teljesen nyoma veszett. A tettes az üzletben teljesen ismerős és jártas egyén lehetett, mivel a selejtes és használhatatlan dolgokat ott hagyta, csakis a jó árut vitte el.

— A Szászvárosi Sport Club 1916. július hó 16-án délután fél 4-től 5 óráig jótékony célú nagy uszó-versenyt rendez az uszódában. Műsor: Mell uszás: két hosszú. Popu Flávius, Bokodi József, Hollitzer Ervin. Sprint uszás: két hosszú. Solymosi József, füzesi Munteán Aurél, Fuhrman Alfréd. Ugrás: többféle. Baum Simon, Lugossi István, Vlád Simon. A tiszta bevétel a helyi hadiárvaik javára fordítatik. Belépőjegyek: Felnőtteknek ára 70 fillér. Diák-, katona- és gyermekjegy ára 20 fillér. Felülfizetések a hadiárvaik érdekében köszönettel vétetnek. Ezen nagy mérkőzés három bronzéremért folyik le, melyet a háromféle mutatvány első nyertesei fogják kapni. Verseny közben cigányzene fog közreműködni. Mérkőzés után nagy vízpoló mérkőzés! Jegyek az uszódában előre válthatók. Teljes tisztelettel: Drexler Ferenc okl. uszómester.

— Adakozzunk a „Vörös-Kereszt” egylet részére.

— A fürdés áldozata. A nyári fürdőzés minden esztendőben megköveteli a maga áldozatait s a fürdés közben történő tragikus halálesetek a nyári szezonban a hírlapi krónikák állandó rovatát képezik. Az elmúlt héten Piski közelében történt egy ily megrendítő szerencsétlenség, amelynek Láda Antal 37 éves piskii máv. műhelyi asztalos lett a sajnálatraméltó, szerencsétlen áldozata. Az illető ugyanis nejével, valamint a nála albérlésben lakó Ruzsinszky János és a szomszédjukban lakó Barabás Pál műhelyi lakatosokkal és annak nejével elment a Marosba a sárfalvai határba fürdeni. A társaság egy ízben megfürdött már, fel is öltözködtek s a magukkal vitt uzsonnát is elfogyasztották, amire újból kedvük támadt fürdeni. Láda Antal e másodszori fürdés közben a parttól alig 10 méternyire valószínűleg szivgyörcsöt kaphatott, mert alig pár pillanat alatt egy jajszó nélkül a víz alá merült és a parton álló felesége és barátai szemeláttára nyomtalanul eltűnt. Láda, aki a szerbiai hadjáratot mint népfelkelő végigküzdötte — s időközben mint vasutas szabadságot tartott — a harctéren tudóhurutot és szivbajt szerzett és valószínű, hogy a másodszori fürdésnél szivgyengeség fogta el és ez okozta vesztét. A parton álló Ruzsinszky lakatos nyomban utána ugrott, amikor látta, hogy Láda eltűnik, de hasztalan volt mentési kísérlete, mert tekintettel arra, hogy ő már félig felöltözve és cipőben volt nehezen tudott a vízben mozogni és a szerencsétlen emberen nem segíthetett, az eltűnt nyomtalanul, anélkül, hogy bár még egyszer felbukkant volna. Ládának a parton álló felesége a megrendítő tragédia hatása alatt nevető-görcsöket kapott és eszméletét veszítette, úgy hogy őt is magához kellett téríteni. A vízbe fulltnak holttestét még akkor este és három napon át hasztalanul keresték, mignem szerdán délelőtt Haró község határában a víz felszínre vetette. A tragikus végzetű józan életű, szorgalmas, derék munkásember sorsa az egész községben általános megdöbbenést és részvétet keltett.

— Lugos város közönsége — a Vörös-Kereszt-Egyletért. A Lugoson megjelenő „Krassó-Szörényi Lapok” c. ujság szép és elismerő cikk keretében emlékszik meg a Vörös-Kereszt-Egylet javára ottan rendezett ünnepélyről, amely mintegy 12000 K-át eredményezett a nemes célnak. A lefolyt kerti ünnepély dus programjában szépség-verseny is volt, melynek győztesei Schulmeister Micike, — Schulmeister Gábor volt szászvárosi vendéglős leánya — és Issekutz Margitka lettek.

— Hol szokott Ön borotválkozni? Theil Ede fodrász-termében (Szászváros, Főter), ahol higienikus, gyors és pontos kiszolgálás van.

Hirdetések jutányos árban — felvétetnek lapunk kiadóhivatalában.

Gazdasszonyt keresek, egy gyermektelen, 40 év körüli hadi özvegyet, ki a főzés és házimunkákhoz ért. Fizetés havi 20 kor. Állás azonnal elfoglalható. Cim: **Pogány Béláné Balsa**, up. Algyógy. 5 2—

Értesítés.

Tisztelettel értesitem egy a helybeli, valamint a környékbeli n. é. közönséget és t. üzletfeleimet, hogy hadbavonulásom miatt a helyi piacon fennálló

férfi- és női- divatáru-kereskedésemet 1916. július 1-től kezdve — a háboru tartama alatt — zárva tartom.

Fizetéseket a cég alólirott cimre (Szászváros, Berényi-utca) fogad el.

Amidőn mélyen tisztelt vevőközönségemnek hálás köszönetet mondok az eddigi jóindulatu támogatásért, kérem, hogy ezt céggemmel szemben a háboru utáni időben is gyakorolni kegyeskedjék.

Szászváros, 1916. június 29.

Hazafias és hálás tisztelettel:

Oprean Aurél Utóda.

3 3—4

Sz. 400/1916. végreh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az algyógyi kir. járásbíróságnak 1915. évi 1650 és 356/8 számú végzése következtében dr. Szegő Henrik ügyvéd által képviselt Demján Péterné javára 225 K s jár. erejéig 1915. évi október hó 15-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 700 K-ra becsült következő ingóságok, u. m.: egy tehén, nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az algyógyi kir. járásbíróság 1915. évi Pk. 1650, 353/8 számú végzése folytán 120—225 K tőkekövetelés és eddig összesen 138 K-ban bíróság már megállapított költségek erejéig Balsa községben, adós lakásán leendő megtartására 1916. évi július hó 21-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglalták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1908. évi XLI. t.-c. 20. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Algyógy, 1916. évi július hó 9-én.

Ruszuly Imre,
kir. bir. végrehajtó.

EGYESÜLT MOZGÓK

Szászvároson.

Vasárnap folyó évi július hó 16-án a „KÖZPONTI” szálloda nagytermében két fényes előadást tart cigányzene közreműködésével

Buksi lakodalma.

Vigjáték 3 felvonásban.

Asta Nielsen brilliáns alakítása.

Az asszonyördög.

Nordisk társadalmi dráma 4 felv.-ban. (Imperial-film.)

Jancsi hőstette.

Bájós vigjáték 2 felv.-ban. A főszerepben a kis Jancsi.

Sascha háborus hirodó.

Helyárak délután és este: Páholy 7 K, I. hely 1-20 kor., II. hely 60 fill., III. hely 40 fill. Karzat 40 fill. Számozott helyek!

Előadás kezdete d. u. pont 6 és este 9 órakor.

Szives pártfogást kér teljes tisztelettel

A vállalat.

Eladó

309 9—

egy jókarban lévő nyári (nyitott) és 8 személyre szóló **omnibusz**. — Ára 380 K. Az omnibusz Szászvároson megtekinthető. Cim e lap szerkesztőségében.

Hátszegi

Felső Kereskedelmi Iskola

Női Kereskedelmi Szaktanfolyam.

Fiú- és leányinternátus.

Érettségi vizsgálat. Egyéves önkéntesség. Állás közvetítés. — Prospektus ingyen. A délkeleti Kárpátok legszebb és leg-egészségesebb vidékén. 2—5

A Klipp-hal pótolja a drága húst!

Háztartásoknál, fogolytáboroknál és munkás-élelmézeseknél kitünően bevált a :: ::

KLIPP-HAL

melyből kiadóságánál fogva a legízletesebb ételek készíthetők.

5 kilós postacsomagot 18 K-ért szállít

Ábrahám Albert

kereskedelmi ügynöksége Hátszegen.

7—10 Készítési leírás ingyen! 319

Tavaszi és nyári szezon!

Szövetek egész öltönyökhöz!

Brünni, reichenbergi és olmtüzi posztógyárakból pervien- és doszking-szövetek, a magas klérus számára, előírás szerinti anyagok hivatalnoki egyenruhákhoz, tüzoltók és tornászok számára is, livrèe-posztók,

úri- és női- loden-szövetek, női costum ruha-szövetek,

billiárd huzatok, posztók játékasztalokhoz és kocsihoz stb. jutányos, tisztességes, tartós, tiszta gyapju brünni posztóárakat és nem olcsó rongyokat, amelyek alig érik meg az elkészítés árát, ajánl:

SZATHMÁRY ALADÁR

a brünni, reichenbergi és olmtüzi posztógyárak képviselője és hatóságilag engedélyezett kereskedelmi ügynökség Szászvároson, Sétater-utca 5. szám.

223 12—

Tavaszi és nyári szezon!

Veszek

arany törmelékeket, törött gyűrűket, használhatatlanná vált arany ékszereket s más arany tárgyakat a legmagasabb áron. Levélbeli ajánlatokra is válaszolok.

MARGEL N. órás és ékszerész
SZÁSZVÁROS, Vásár-utca.

321 3—

Műjég kapható!

A Szászváros város műjéggyárában a műjeget a következő áron lehet vásárolni: a vásárolható legkisebb mennyiség egy fél-tömb (6 $\frac{1}{2}$ kiló) ára kilónként 8 fillér. Aki kötelezőleg a nyár folyamán minden nap 50 klgram vagy ezen felüli mennyiséget vásárol, az kilóját 7 fillérért kapja. Állandó vevőnek a jeget kívánatra házhoz szállítjuk. A jég-bárcák a városi villamosmű irodájában kaphatók a városházánál.

317 8—18

A városi villamosmű vezetősége.

A Schapirograph

a legjobb sokszorosító készülék,

mellyel önállóan mindennemű nyomtatványokat készíthetünk, valamint leveleket, okmányokat, rajzokat, hangjegyeket, terveket stb. fekete és színes nyomtatásban sokszorosíthatunk. Gépírások után, ha azok hektograf-szalaggal, vagy a nálunk kapható különösen célra impregnált Carbonpapírral készültek, a Schapirograph segítségével 150 dr.-nál is több példányt készíthetünk!

4500 darabon felül van használatban

Minden alacsonyabb értékű utánzattól óvakodjunk. **15 perc alatt** 100—150 kifogástalan tiszta másolatot kapunk

A Schapirograph legnagyobb előnye, hogy az a rész, amelyen a lenyomott szöveg negatívuma van, 5—10 új szöveg lenyomathoz alkalmazható, miután az előző írás néhány nap alatt teljesen eltűnik és többé le nem nyomódik.

Ára teljesen fölszerelve 60 korona.

Raktár: **Hirsch Adolf**

5—10

papi kereskedőnél DÉVAN.

331

Transsylvania

szálloda Szászvároson.

A „TRANSSYLVANIA“ szálloda alólírott vendéglőse tisztelettel ajánlja

éttermét és kávéházát

a nagyérdemű közönség b. figyelmébe és jóindulatába. Izletes ételek, tisztán kezelt és hűtött italok! Naponként friss csapolású sör. Féregmentes, rezágyas szobák, valamint vonatérkezéseknél omnibuszok, kocsik állanak a n. é. közönség rendelkezésére. **Olcsó árak, pontos kiszolgálás!** Nyári helyiség, tekepálya! Telefonszám: 19. Hazafias tisztelettel!

Stámp Márton

a „TRANSSYLVANIA“ szálloda vendéglőse.

303 10—20

„Szászvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság“

1. Elfogad betéteket tőkekamatadó levonása nélkül;
2. Leszámitol és visszleszámitol (reescomptál) váltókat, utalványokat és csekkeket;
3. Finanszíroz bármilyen ipari és kereskedelmi vállalatot;
4. Hitelt nyújt építkezésekre.
5. Jelzálogkölcsonnt ad adós- vagy óvadék-levelekre s már fennálló jelzálog kölcsönöket konvertál;
6. Vesz és elad külföldi pénznemeket, arany- és ezüst-érmekeket, értékpapírokat és sorsjegyeket;
7. Kölcsönt nyújt mindennemű részvényre, sorsjegyre kedvező feltételek mellett;
8. Bevált és leszámitol szelvényeket és kisorolt értékpapírokat s a sorolásokat díjmentesen megvizsgálja.

293 12—

Az igazgatóság.

Értesítés!

Alulírott tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy 1916. júl. 1-ével a helybeli piacon levő

Magyar Kaszinó

épületének földszintjén levő EISENBURGER-féle

éttermet, kávéházat és cukrászdát

bérbe vettem s azt saját nevem alatt tovább folytatom. Kapható: izletes reggeli, villás reggeli, meleg vacsora, fekete kávé, tea, cukrász-sütemények, fagyalt stb.

Naponta friss csapolású sör és kitűnő borok.

Üzletem részére sikerült szakképzett cukrászt alkalmazni s így e téren is minden tekintetben teljesíteni fogom a n. é. közönség megrendeléseit. Pontos, becsületes kiszolgálással, izletes ételek és italok tartásával oda fogok törekedni, hogy a n. é. közönség igényeit minden tekintetben kielégíthessem.

A piacon nyári kert és fedett veranda!

Számos bel- és külföldi napi- és hetilap!

A n. é. közönség szíves támogatásáért esedezik:

TREUER SÁNDOR,

a „Magyar Kaszinó“ vendéglőjének bérloje.

337 4—28

A Schelker-féle

malomnál lévő folyó-, hullám- és zuhanyfürdő megnyílt.

FÜRDŐREND:

Hölgyek: folyó-fürdő egész nap.

Urak: folyó fürdő egész nap, hullám- és tusfürdő egész nap.

ÁRAK:

Idénybérlet uraknak, ruha nélkül	6 K
„ hölgyeknek folyó-fürdő	4 „
„ családnak folyó-fürdő	7 „
Egy fülke használataval	20 fillér.
Uszónadrág kölcsöndíja	10 „
Lepedő	30 „
Törülköző	10 „

326 6—12

Róna Jenő

fényképészeti műterme

Szászváros, Vásár-utca 4.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy — kellő munkakerővel rendelkezvén — mindennemű és mennyiségű fényképészeti munkát eltudok vállalni. Felvételeket úgy nappal mint este (villanyvilágítás mellett) a leg szebb kivitelben eszközölök. Elvállalok régi képekről (akár olaj, akár fényképekről)

nagyításokat

s egyáltalában e szakmába vágó mindentféle munkát. Együttal tudomására hozom a műkedvelő fényképező (amatőr) közönségnek, hogy raktáron tartok mindentféle fényképészeti cikket, (fényképező-gépek, lemezek, filmek, papírok, levelezőlapok stb.) Raktáron nem lévő cikkek is megrendelhetők s gyorsan szállíthatnak.

Felvételeket kívánatra házánál is teljesítek.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. **Szolíd árak!** Gyors és pontos kiszolgálás! A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri, tisztelettel:

RÓNA JENŐ fényképész

SZÁSZVÁROS, Vásár-utca 4. sz.

325 6—30

Szászvároson 10 éve fennálló cég.

BENKŐ áruház

az egyedüli áruház, hol a legjutányosabban szerezheti be áruszükségletét. Nagy választék kész férfi-, fiu- és gyermek-ruhákban, felöltőkben, kosztümökben, kalapokban, valamint mindennemű férfi divatcikkben. Továbbá női courens árukban, u. m.: szövetek, színes selymek, kretonok, zefirek, vásznak, paplanok, függönyök, szőnyegek, gyermek-ruhácskák, ernyők, utazó-kosarak és minden e szakmához tartozó árucikk. Ajánlja a cég férfi-, női-, fiu- és gyermek-

266

CIPŐIT

16—40

a jelenlegi viszonyokhoz képest a legolcsóbb napi árban. Tisztelettel

BENKŐ ÁRUHÁZ.

